

Maria la Molinera

«L'estructura colonial que prové de l'imperialisme iniciat el segle XV perdura a través de la globalització del neoliberalisme»

El vespre de diumenge vigília del 12 d'octubre el meu cap barrinava una píndola que havia de gravar per la iniciativa sindical *Jo faig classe* de la sectorial universitària, i no parava de trenar. Trenava De Sousa Santos, Fontana i Garcés, trenava capitalisme, patriarcat i colonialisme, trenava caciquisme, totalitarismes i matrius de poder colonial, trenava ecofeminisme, justícia social i de colonialisme, i trenava descolonització, sobirania i independència. La Comunal de Sants acollia gent que se saludava amb la prudència a què ens ha acostumat la pandèmia, i vam omplir *La Ciutat Invisible* en aquell format intimista que té ara la cultura segura. M'emocionava la cita, però el meu cap seguia trenant, fins que la Queralt Lahoz va començar a cantar, i la seva intensa veu, gestualitat, actitud i paraules em va penetrar l'ànima i em va magnetitzar. A mig concert, mentre reivindicava la memòria històrica amb Maria la Molinera, un cant a la seva àvia andalusa, la sala es va emplenar de la dignitat de les dones víctimes del caciquisme i de la persecució ideològica. Dones que han lluitat i lluiten contra la fam, la vexació i la pobresa per tirar endavant la vida i sostenir la de tota una família.

Ella cantava a la seva àvia Maria, vídua de guerra i migrant, però jo les veia desfilant a totes, com ombres silents carretejant la vida per fer-la vivible. Les d'abans i les d'ara, les d'aquí i les d'arreu, les colonitzades, les desnonades, les dels exilis, els refugis, les migracions? buscant un lloc per convertir en llar i servir la vida, les vides. Era com si veiés el vídeo de MIA Borders, i dels camps de Granada vaig voltar el món fins a anar a parar a l'acampada de les famílies que ho han perdut tot al barri de La Salut de Badalona, i reben menyspreu i hostilitat del govern del PP capitanejat per un alcalde milionari que criminalitza la pobresa contínuament. Tots ells són els mateixos, també, masclistes, colonitzadors, cacics, extorsionadors, dictadors, esclavistes, supremacistes, ferotges neoliberals, cíncics prepotents que pensen que les seves vides importen més que les dels altres. Que priven del dret a tenir drets a una gran majoria.

Així que em vaig tornar a posar a fer trenes. Dones i pobresa és un dolorós binomi recurrent, majoritari. Una tendència creixent, que no ha desaparegut amb l'increment de la incorporació de la dona al mercat laboral, actualment al voltant del 70% de les persones pobres del planeta són dones. I queda per comptabilitzar la precarietat de les economies al llindar de la pobresa. És el que Diana Pearce va començar a investigar i denominar com a feminització de la pobresa ja als anys 70, un fenomen estructural que té les seves arrels en el sistema patriarcal que estableix clares desigualtats que minoritzen els drets de les dones, alhora que els adjudica la majoria de feines essencials de cura i sosteniment de la vida que no es remuneren o es precaritzen.

Present arreu del món, amb diferències i variacions segons èpoques i territoris, la feminització de la pobresa és un fenomen d'abast planetari, i tal com documenta Saioa Baleztena, actualment a casa nostra les dones joves, les migrades i les de la tercera edat són els tres rostres més extrems de la pobresa femenina.

Trenant doncs dones, pobresa i migració, que és com trenar patriarcat, capitalisme i colonialisme, he tornat a anar a parar al 12 d'octubre. L'estructura colonial que prové de l'imperialisme iniciat el segle XV perdura a través de la globalització del neoliberalisme, i no només en l'esfera econòmica sinó també en la cultural i en la mateixa forma de fer l'anàlisi de la realitat, el relat sobre la història de les dinàmiques del poder, i sobre la història de les resistències. Moltes de les pobreses i injustícies, vulneracions i desigualtats existents en l'ara provenen d'aquell abans que perviu.

És la matriu del poder colonial, molt reconeixible a l'estat espanyol, que s'entesta a seguir celebrant una hispanitat basada en aquesta matriu d'explotació i domini de les persones i els pobles.